

**Rotterdamse
Academie
van
Bouwkunst**

College: Stedenbouwgeschiedenis

Type kennis: Geschiedenis & Theorie
Studiejaar: 2° kwartaal 2010/2011

Donderdag: 18u40 – 20u30
Bijeenkomsten: 10, 17 en 24 november, 1, 8 en 22 december 2011 en 12 januari 2012
Studielast: 2 studiepunten (56 uur, waarvan 12,25 tijdens de colleges en 43,75 voor de afronding)
Werkvorm: Hoorcollege
Toetsvorm: reflectief paper
Inleverdatum: 16 februari 2012
Voorwaarden: Deze collegereeks is bedoeld voor studenten die de colleges Architectuur- en stedenbouwgeschiedenis op niveau 1 en 2 hebben afgerond (voor 2011-2012) of de nieuwe reeks History of Architecture and Urban Design (vanaf 2011-2012).

Bijzonderheden: 'Stedenbouwgeschiedenis' wordt 1x per 2 jaar aangeboden en alterneert met 'Stedenbouwtheorie'; 'Stedenbouwgeschiedenis' wordt voor het eerst (weer) aangeboden in studiejaar 2013-2014.

Docent: Jacob Voorthuis

Doelstelling:

Dit college van de geschiedenis van de stedenbouw heeft als doel de thema's in de huidige zorg voor onze steden te verkennen en daarmee onze positie te bepalen ten aanzien van een cruciale vraag: betreft het werk van de stedenbouwkundige de ontwerp opdracht zelf of is haar taak opdrachtformulerend? En hoe moeten we het verschil daartussen duiden?

Inhoud:

Het denken over de gebouwde omgeving in het algemeen en de stad in het bijzonder treft de maatschappelijke rol van de ontwerper en vormt de houding waarmee zij haar werk stuurt en richting geeft. Om de kloof tussen de intenties achter- en de daadwerkelijke consequenties van haar werk zo goed mogelijk in kaart te brengen en op elkaar af te stemmen is veel praktische ervaring nodig. Rekening houdend met de verraderlijke rol van verhalen is een niet onaanzienlijk deel van deze ervaring over te brengen middels het precedent, oftewel de geschiedenis. Er zijn drie dimensies van de geschiedenis die in deze colleges op elkaar betrokken worden: de collectieve ervaring dat aan de hand van concrete voorbeelden beschrijvingen en theoretische positiebepalingen ontsloten kan worden. Dan is er de analytische ontleding van de morfologie van de stad als geheel en samenstelling van delen met haar hermeneutische problematiek. En als laatste zijn er onze vragen veelal van theoretisch-praktische aard: Wat wil ik? Waarom wil ik dat? En: hoe moet ik handelen om dat voor elkaar te krijgen? Deze reeks werkcolleges heeft als doel de student met dit denken te confronteren en zo een aanzet te geven tot de ontwikkeling van een eigen kritische blik.

Literatuur:

(Hier kan aanbevolen en/of verplichte literatuur opgenomen worden)

Planning + inhoud per college:

#	Programma
1	10 november De stad als lichaam en abstractie, een hermeneutisch dilemma
2	17 november Samenleven en communi(s)catie: netwerken: afstand en samenhang
3	24 november Rechtvaardigheid, contract en ruimte
4	1 december Het eigen leven, privé en openbaar: De straat en het huis
5	8 december Een fenomenologie van de vorm en de macht
6	22 december Waardigheid en heterotoop: plein en gevel
7	12 januari Het einde van de wereld als beginpunt: de genereuze stad

Opgave afronding

Kaarten en diagrammen Deze colleges vormen een onderdeel van mijn onderzoek naar de ontologie van het gebruik. Mijn probleem is dat ik in het geheel niet grafisch onderlegd ben. Dus ik zoek materiaal die de problematiek van deze colleges in beeld brengen in de vorm van kaartwerk en tekeningen: gecodeerde plattegronden, illustrerende doorsnedes, diagrammen en processkaarten. Als huiswerk wordt de volgende uitdaging gegeven. Verdeel jezelf in groepjes van twee of drie. (je mag, als je dat graag wilt, ook alleen werken) Neem een concept zoals behandeld in de colleges, probeer deze te omschrijven, zoek een concreet geval waar het concept duidelijk op toegepast kan worden en maak een kaart of serie diagrammen waarin dit concept geïllustreerd wordt aan de hand van eigen observatie. Ik wil nadrukkelijk geen symbolische emblemata of *feel-good* graphics of iets dergelijks, alles wat daar ook maar in de buurt van komt wordt vakkundig genegeerd. Het resultaat kan in de vorm van een digitaal werkstuk aan mij worden verstuurd.

De inleverdatum voor het werkstuk is **16 februari 2012**

Beoordelingscriteria

Het werkstuk wordt beoordeeld op basis van de volgende criteria:

- **volledigheid:** Is de opdracht geheel uitgevoerd?
- **Inzet:** Is er met enthousiasme en zorgvuldigheid aan gewerkt?
- **Inzicht:** Is de student in staat een concept treffend te omschrijven aan de hand van het collegemateriaal en de geleverde literatuurwijzingen en deze te vertalen naar een duidelijk en inzichtelijk visueel medium?
- **Navolgbaarheid:** Zijn er voldoende bronnen geraadpleegd en zijn deze duidelijk volgens internationale regels gedocumenteerd?
- **Samenwerking** (voeg bij het gezamenlijk werkstuk een korte reflectie op de samenwerking): Zijn er knelpunten geweest? Zo ja, welke? Hoe hebben jullie eventuele problemen met meelifters opgelost? Is naar jullie oordeel iemand die een afwijkend punt (hoger dan wel lager) verdient?

Leerdoelen

Na afloop is de student in staat:

- de maatschappelijke rol van de ontwerper te omschrijven en te analyseren;
- een klein aantal problemen ten aanzien van de huidige stedelijke ontwikkeling te omschrijven en in historische context te plaatsen;
- een concept aan de hand van het college materiaal en theoretische bronnen samen te vatten en te omschrijven ;
- de kritische termen die daarbij horen te definiëren en toe te passen bij de ontwikkeling van een eigen houding ten aanzien van de ontwerp opdracht ;
- en de problematiek van de huidige stad in een historische context te plaatsen en te reflecteren over de onderlinge relaties en samenhang van die problematiek.

Eindkwalificaties van de opleiding tot architect die in deze reeks (deels) aan de orde komen

MArch	1	2	3	4	5	6	7	8	9a	9b	9c	9d	9e	9f	9g	9h	9i	9j	10	11
--------------	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

5. Formuleert beargumenteerde vakinhoudelijke oordelen en houdt daarbij rekening met maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis.
- 9f. Past bij het maken van architectonische concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van stedenbouwkunde, planologie en daarbij gebruikte technieken toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
10. Maakt op adequate wijze een ontwerp én plan in beeld, geschrift en woord voor anderen inzichtelijk en reflecteert hier kritisch op.

Eindkwalificaties van de opleiding tot stedenbouwkundige die in deze reeks (deels) aan de orde komen

MUrb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10a	10b	10c	10d	10e	10f	10g	10h	10i	10j	11	12	13
-------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	----	----	----

3. Interpreteert en beoordeelt maatschappelijke (sociale, economische, culturele én politieke) en ruimtelijke processen, ontwikkelingen en trends zelfstandig en/of in (multidisciplinair) teamverband en vertaalt deze in stedenbouwkundige (ruimtelijk-programmatische) concepten, visies, strategieën en/of ontwerpen.
6. Formuleert beargumenteerde vakinhoudelijke oordelen en houdt daarbij rekening met maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis.
- 10a. Past bij het maken van stedenbouwkundige concepten, ontwerpen en projecten passende kennis van de geschiedenis en de theorie van de stedenbouw en van de relatie met andere bij de ruimtelijke ordening betrokken disciplines toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.

- 10i. Past bij het maken van stedenbouwkundige concepten, ontwerpen en projecten inzicht in het beroep van stedenbouwkundige en de rol van de stedenbouwkundige in de maatschappij toe en verantwoordt deze kennis en inzichten.
12. Maakt op adequate wijze een ontwerp én plan in beeld, geschrift en woord voor anderen inzichtelijk en reflecteert hier kritisch op.
13. Reflecteert op de eigen stedenbouwkundige productie en positioneert zich op basis daarvan actief in de beroepspraktijk.

Bio:

Jacob Voorthuis (1960) is in 1988 afgestudeerd als kunsthistoricus en promoveerde in 1996 op een interdisciplinair onderwerp tussen architectuurtheorie en filosofie met een proefschrift dat zich toespitste op een kritiek van de maatschappelijke rol van het architectonisch ontwerp. Hij is actief als beeldend kunstenaar en doceert architectuurtheorie en -geschiedenis aan de Academie van Bouwkunst in Rotterdam en architectuur, filosofie & kritiek aan de Technische Universiteit Eindhoven. Zijn huidige onderzoeksproject is getiteld '*towards an ontology of use*'.